

ANMELDELSER

ARTHUR CHRISTIANSEN: Fugleriget i Vesterhavet. Indtryk fra et Kystfuglefristed. 110 S., 78 Billeder. Kbhvn. 1934. G. C. E. Gad. — Det er fornøjeligt en Gang at se en Fornylse af de Fuglebøger, der — originale og oversatte — i saa stort Tal er fremkomne her i Landet i de sidste Aaringer; efterhaanden var de til en vis Grad stivnet i bestemte Former; der trængtes til noget nyt, og her har vi det.

Forf., der i tre Aar har ført Tilsyn med Jordsand, vil være Forningens Medlemmer bekendt fra hans Beretninger om Jordsands Fugleliv her i Tidsskriftet. Nu har han af sine righoldige Optegnelser og sit mægtige fotografiske Materiale udarbejdet en Bog om Jordsand og dens Fugle. I et ypperligt Sprog, jævnlige med et vist lyrisk Sving, fortæller han om Øen og dens Omgivelser og skildrer de ejendommelige Landskaber, den vekslende Ebbe og Flod fremkalder. Vi hører om og ser de vidtstrakte Sandflader med Sandormenes utallige Smaahøje, ser Blaamuslingernes Myriader, der nogle Steder dækker Bunden og giver Føde for Ederfugle og andre Dykænder, og vi bliver ført omkring paa selve Øen og lærer dens forskellige Terrain og Bevoksning at kende.

Hovedsagen er naturligvis Beretningen om Øens Fugleliv. Nu kender vi efterhaanden saa godt Billeder af Maager og Terner med deres Reder, Æg og Unger, og Forf. har visselig Billedstof nok til at illustrere de paa Jordsand ynglende Fugle, men det har han holdt noget tilbage og lagt Hovedvægten paa det, som er det virkelig nye i Bogen, Fotografierne af de Skarer af Fugle, som ikke yngler der, men kun besøger Øen og Fladvandet der omkring. Hans Billeder af Rylesværmenene, der paa Afstand ser ud som en Sky, og de herlige Optagelser af Flokke af staaende og flyvende Strandkader er ret enestaaende for ikke at tale om de Plader, han har taget af Kobbersnepperne og de sky Storspover paa nærmeste Hold. Hvert Billede er det værd at se, og man vil ikke fortryde at læse, hvad Forf. beretter om disse forskellige Fugle og om, hvorledes han under stort Besvær og med sindrige, men ofte meget tidsrøvende Fremgangsmaader har faaet dem optaget.

Bogen handler om Fugle og er naturligvis i første Række skrevet for dem, der interesserer sig herfor, men den vil kunne læses med Glæde af enhver med Sans for Naturen, og den vil til alle Tider staa som et smukt Minde om Øen Jordsand, selv om dennes Tilværelse, som Forf. antyder Muligheden af, udslettes enten af Vesterhavets Storme eller af Planen om at inddæmme hele Vadehavet omkring Øen. O. H.

R. HØRRING: Fugle III. Maagefugle, Alkefugle og Rovfugle. I Serien »Danmarks Fauna« udg. af »Dansk naturh. Forening«. 309 S., 81 Billeder. Kbhvn. 1934. G. C. E. Gad. — Det Arbejde, R. HØRRING har foretaget for at skaffe en Haandbog over Danmarks Fugle, er med dette III. Bd. skredet saa vidt frem, at vel Halvdelen af Fuglene nu er behandlet. De gode Egenskaber, som udmærker de

tidligere to Bind, kommer ogsaa i høj Grad frem i dette. Beskrivelsen af Fuglene i deres forskellige Dragter er overordentlig indgaaende, ligeledes Beretningerne om deres Udbredelse, hvor der naturligvis er taget særligt Hensyn til deres Forekomst her i Landet før og nu; dette Afsnit er særdeles værdifuldt; vi har aldrig haft saa nøje en Beskrivelse af danske Fugles Ynglepladser. Ogsaa Biologien er omhyggeligt og fyldigt behandlet.

Da der i 80'erne i afvigte Aarhundrede paabegyndtes et Værk, der skulde omhandle alle danske Dyr, det aldrig fuldførte »Zoologia Danica«, udkom det i Folioformat med kunstnerisk udførte Tavler. Naturhistorisk Forenings Værk om Danmarks Dyr er gaaet ret langt til den modsatte Side med et meget lille Format og smaa Typer. Ser man en Bog som HØRRING'S om Fuglene, tænker man ikke straks paa det Arbejde, der er lagt i at samle de Tusinder og atter Tusinder af Enkeltheder i Beskrivelse af og Oplysning om Fuglene, et Arbejde som gør Bogen til den uundværlige danske Fuglehaandbog, hvis Afslutning imødeses med Længsel.

Ved en Del af Arterne er der vedføjede Billeder, laante forskellige Steder fra. For Rovfuglenes Vedkommende er det mest HEILMANN'S Billeder i SCHIÖLER'S Fugleværk, der er benyttede, ellers er det væsentlig Billeder fra engelske Bøger; der kan være nogen Tvivl om, hvorvidt mange vil have Gavn af Maage- og Ternebillederne, hvor Forskellighederne for mange Arters Vedkommende kun kommer lidt frem. — Man kan ikke lade være at sende en venlig Tanke til de Mesterværker af Fuglebilleder, Ritmester FENCKER i sin Tid udførte til Zoologia Danica-Billeder, som aldrig blev benyttede, og som endnu ligger begravede paa Bunden af et utilgængeligt Arkiv. O. H.

E. ROSENBERG: Oset och Kvismaren. Strövtåg och studier i mellansvenska fågelmarker. 230 S., ca. 50 Billeder. Stockholm 1934. Wahlström och Widstrand. — — Kvismaren er en Sø i Mellem Sverige, Oset kaldes det Sted, hvor Svartån udmunder i Hjälmaren ved Örebro. Begge Steder er der et rigt Liv, særlig af Wade- og Svømmefugle, et Liv som Forf. indgaaende og fornøjeligt beskriver. Titlerne paa nogle af Afsnittene viser, hvad Bogens Indhold er: »Paa Jagt efter Rørdrummen«, »Den blaa Kærhøg«, »Mosehornuglen«, »Natfuglestemmer«, »Isfuglen i Sverige«, »De fremmede Fugle ved Oset og Kvismaren«.

Teksten er underholdende, de fleste af Billederne kunde være bedre; man er jo efterhaanden bleven umaadelig forvænnet med gode Fuglefotografier. O. H.

LUTZ HECK: Der Wald erschallt. 39 S., Kv., 31 Billeder og en Grammofonplade. München 1934. Knorr & Hirth. — — I min Bog »Nattergalen« skrev jeg for nogle Aar siden, at i Fremtiden maatte Fuglebøger ledsages af Grammofonplader, paa hvilke Fuglenes Sang var optaget; andre har naturligvis haft den samme Tanke, deriblandt Direktøren for Berlins zoologiske Have, Dr. HECK.

Teksten i Bogen fylder kun lidt, mere de pragtfulde, fotografiske Optagelser af levende Fugle. Grammofonpladens ene Side indeholder ypperligt gengivne Fuglestemmer, fremkomne ved at der er taget en Mængde Plader og ud af dem konstrueret den, som følger med Bogen. Man hører Sydlig Nattergal, Stor Hornugle, Gøg, Lærke og Pirol; navnlig den sidstes ofte gentagne Stemme er pragtfuld. Saa lyder i Kor Solsort, Sangdrossel, Havesanger, Bogfinke og Ringdue, og Pladen slutter med en fortræffelig gengiven Urhanseskogren.

Bogens og Pladens anden Halvdel, som bestaar af henholdsvis Hjortebilleder og -Brøl, mangler jeg Fagkundskab til at vurdere; Hjortebørlene synes mig hæslelige og uhyggelige. O. H.

ALBERT R. BRAND: Songs of wild birds. 91 S. med to Grammofonplader. New York 1934. Thomas Nelson & Sons. — — Bogen begynder saaledes: Lydoptagelser af amerikanske Sangfugle er aldrig bleven gjort, og naturligvis maatte vi gaa langsomt frem, da vi befandt os paa jomfruelig Jordbund.« Det er muligt, at Forsøg med Optagelser ikke før er gjort i Amerika, men naar Forf. mener, at hans Eksperimenter er noget helt nyt, har han ikke Ret; han synes ikke at kende Dr. H. STADLER's flere Aar gamle Optagelser. Den danske Statsradiofoni har iøvrigt ogsaa med Held optaget Fuglestemmer i Naturen.

Det Apparat, Forf. anvender, er et særlig til dette Brug konstrueret i Lighed med det, der bruges til Optagelse af Lydfilm, og han har det hele anbragt paa en Fordvogn, saa det kan transporteres hen hvorsomhelst; fra Apparatet føres saa et Kabel med Mikrofonen derhen, hvor Fuglen synger.

De to næppe meget holdbare Plader, som ledsager Bogen, gengiver ganske kort talrige amerikanske Fugles Røst; man hører en Natravn, en Gærdesmutte, Musevaage, Vandredrossel, Ørn, Kardinal m. fl. O. H.

KNUD BARFOD: Ugler. Faglig Læsning. 1934 (36 S., 14 Ill.). — — Forf. omtaler de danske Ugler, deres Udseende, Levevis og Yngleforhold. De Arter, der yngler her i Landet, og de, der viser sig paa Træk, nævnes hver især, og til Slut findes et Afsnit om Uglegylp. B. LØPP.

FINN SALOMONSEN: Den ornithophile Blomsterbestøvning. Fugleblomster og Blomsterfugle. Naturens Verden. 1934 (43 S., 21 Ill.). — — Ikke faa Tropeplanter bestøves af Fugle. Forf. gør her Rede for dette Forhold og omtaler en lang Række Eksempler paa særlige Bygningstræk hos Fugle og Blomster, der staar i gensidigt Afhængighedsforhold. B. LØPP.

HEINR. FRIELING: Excursionsbuch zum Bestimmen der Vögel in freier Natur nach ihrem Lebensraum geordnet. (Springer, Berlin 1933). — — Denne tyske Hjælpebog bør kendes og bruges herhjemme. Det er i Format en ret tyk Lommebog, har til Opgave at angive de første Kendetegn, som man kan opdage paa en Fugleart i det fri. Til Hjælp er der nogle Pennetegninger, ialt 18, som paa klar og troværdig Maade giver Fuglenes Omrids eller Stillinger, Flugtbilleder eller Vingetegninger. Dernæst en lang Række af sammenlignende Beskrivelser, f. Eks. saaledes at de tre Lærkearter faar hver en Rubrik med Fjerdragten, med Lokketonen, med Sangen og med Opholdssted. Eller de to rødnebbede Terner faar hver sin Rubrik med Voksendragt, med Ungedragt, med Stemmer og med Forekomst.

Forfatteren følger den naturlige Inddelingsmaade, der saa ofte giver os rigere Forstaaelse for Fuglenes Livsbetingelser og daglige Kamp: Landskabstypernes Fuglegrupper: 1) Fugle i Byer, Haver, Parker og Skove. 2) Fugle paa Marker, tørre Enge og paa Kulturomraader. 3) Fugle i Moser, Sumpe, fugtige Enge inde i Landet. 4) Strand- og Vandfugle paa Ferskvand og Saltvand. 5) Bjerg- og Alpefugle. Hver af disse har Undergrupper, omtr. 5 hver, saa at man i Begyndelsen synes, at der er alt for mange Grupper. Tilstrækkelig Oversigt maa savnes i en Bog af saa lille Format, men ved Gennemlæsning vindes dog Klarheden. Som særlige Kapitler behandles 3 tyske Landskaber med egenartet Fugleliv, samt en Bestemmelsesnøgle over alle Rovfuglearter (som ellers omtales spredt i Landskabstyperne). Dernæst en Oversigt over Fuglestemmer om Natten (Trækfugle) og hele »Systemet«, alle tyske Arter og Racer efter HARTERT. Alene i »Rovfuglenøglen« og »Fuglestemmer om Natten« har man Værdier nok til at anskaffe den lille, noget dyre, tyske Bog (4,80 Mk.).

Bogen staar videnskabeligt sikkert højt. Har man Lyst til at gøre Smaa bemærkninger, bliver det, at Sortstrubet Bynkefugl dog har en Sang, der afviger væsentlig fra Bynkefuglens (sml. S. 97), og at Musevaagen kun sjældent hænger flagrende (anføres S. 232 med: »Kreisen und Rütteln«).

Selvom man har denne Bog uden just at faa Lejlighed til at »slaa en Fugl op« i den, vil man alligevel høste et rigt Udbytte til sine Fugleture, hvis man læser den paa langs og lærer mere om Fuglesamfundene.

HALFDAN LANGE.